

CEVAPLI KİTAPÇIK

Soru	1	2	3	4	5	6	7	Toplam
Puan	18	12	18	12	10	15	15	100

7 açık uçlu / kısa cevaplı soru · 100 puan. Yanıtlarında istenen işlem, gerekçe ve kanıt göster.

Yazılı provasıdır. Okulunun seçtiği senaryoyu kontrol et.

1. İnsan ve yetenekleri · 18 puan

Tîn 95/4'te insanın güzel bir yaratılışa sahip oluşu vurgulanır. İsrâ 17/36, insanın işitme, görme ve düşünmesiyle ilgili sorumluluğunu hatırlatır. Bu cümleler ayetlerin anlamına ilişkin kısa özetlerdir.

İki mesajı birlikte değerlendirerek insanın değeri ve sorumluluğu arasında ilişki kurunuz. Bir günlük yaşam örneği veriniz.

Örnek yanıt

İnsanın sahip olduğu yetenekler onun değerini ve potansiyelini gösterir. Bu yetenekleri doğru ve sorumlu kullanması beklenir; değer sorumluluktan bağımsız değildir. Duyduğu bir haberi doğrulamadan yaymamak, işitme ve düşünme yeteneğini sorumlu kullanmaya örnektir.

- İnsanın sahip olduğu yetenekler onun değerini ve potansiyelini gösterir.
- Bu yetenekleri doğru ve sorumlu kullanması beklenir; değer sorumluluktan bağımsız değildir.
- Duyduğu bir haberi doğrulamadan yaymamak, işitme ve düşünme yeteneğini sorumlu kullanmaya örnektir.

Dikkat: İnsanın değerini diğer insanlara üstünlük taslama hakkı olarak yorumlamak.

2. Yaratılış ve farklılık · 12 puan

Rûm 30/22'de insanların dil ve renk farklılıkları üzerinde düşünülmesi istenir.

Bu mesajdan insan çeşitliliğine ilişkin bir sonuç çıkarınız. Çıkarımınızın ayrımcı davranışlara nasıl karşılık verdiğini açıklayınız.

Örnek yanıt

Dil ve renk farklılıkları insanlığın yaratılışındaki çeşitliliğin bir parçası olarak görülür. Bu farklılıklar birini değersiz sayma gerekçesi yapılamaz; tanıma ve saygı tutumuyla ele alınmalıdır.

- Dil ve renk farklılıkları insanlığın yaratılışındaki çeşitliliğin bir parçası olarak görülür.
- Bu farklılıklar birini değersiz sayma gerekçesi yapılamaz; tanıma ve saygı tutumuyla ele alınmalıdır.

Dikkat: Fiziksel veya kültürel farklılıklardan insan değeri bakımından üstünlük sonucu çıkarmak.

3. Bilginin yolu · 18 puan

Bir öğrenci yağmuru gözlemliyor, oluşumunu akıl yürüterek araştırıyor ve insanın sorumluluklarıyla ilgili dinî ilkeleri vahiy kaynaklarından öğreniyor.

Duyu, akıl ve vahyin örnekteki işlevlerini ayırınız. Bir bilgi iddiasını değerlendirirken kaynağı neden sorgulamak gerekir?

Örnek yanıt

Yağmuru gözleme duyu yoluyla bilgi edinmeye örnektir. Oluşum ilişkilerini inceleme akıl yürütmeye; dinî sorumluluk ilkelerini kaynaktan öğrenme vahiy bilgisine örnektir. Kaynağın güvenilirliği ve iddianın hangi yöntemle doğrulanabileceği bilinmeden sağlıklı değerlendirme yapılamaz.

- Yağmuru gözleme duyu yoluyla bilgi edinmeye örnektir.
- Oluşum ilişkilerini inceleme akıl yürütmeye; dinî sorumluluk ilkelerini kaynaktan öğrenme vahiy bilgisine örnektir.
- Kaynağın güvenilirliği ve iddianın hangi yöntemle doğrulanabileceği bilinmeden sağlıklı değerlendirme yapılamaz.

Dikkat: Bütün bilgi türlerinin aynı yöntemle sınındığını düşünmek.

4. Rehberliğe ihtiyaç · 12 puan

Bir tartışmada insanlar teknik olarak yapabildikleri bir işin ahlaken doğru olup olmadığını soruyor. DKAB dersinde akıl, vahiy ve peygamberlerin rehberliği birlikte ele alınıyor.

Teknik olarak yapabilmek ile ahlaken uygun olmak arasındaki farkı açıklayınız. İslam öğretisinde vahiy ve peygamber rehberliğinin bu arayıştaki işlevini belirtiniz.

Örnek yanıt

Teknik imkân bir eylemin yapılabilmesini; ahlaki değerlendirme ise doğru, adil ve sorumlu olup olmadığını sorgular. Vahiy temel inanç ve ahlak ilkeleri sunar; peygamberler bunları bildirip örnek davranışlarla açıklar.

- Teknik imkân bir eylemin yapılabilmesini; ahlaki değerlendirme ise doğru, adil ve sorumlu olup olmadığını sorgular.
- Vahiy temel inanç ve ahlak ilkeleri sunar; peygamberler bunları bildirip örnek davranışlarla açıklar.

Dikkat: Teknolojik olarak mümkün olan her şeyi ahlaken doğru saymak.

5. Dua ve çaba · 10 puan

Kurgu bir günlükte öğrenci, zorlandığı ders için dua ettiğini, sonra eksik konularını belirleyip çalıştığını ve destek istediğini yazıyor.

Bu örnekte dua ile çaba arasındaki ilişkiyi açıklayınız. Dua deneyiminin kişiye sağlayabileceği bir anlamı, kesin sonuç garantisi vermeden belirtiniz.

Örnek yanıt

Dua, kişinin Allah'a yönelmesini; çalışma ve destek isteme ise kendi sorumluluğunu yerine getirmesini gösterir. Dua umut, güven, şükür veya iç muhasebe anlamı taşıyabilir; belirli bir sınav sonucunu otomatik garanti etmez.

- Dua, kişinin Allah'a yönelmesini; çalışma ve destek isteme ise kendi sorumluluğunu yerine getirmesini gösterir.
- Dua umut, güven, şükür veya iç muhasebe anlamı taşıyabilir; belirli bir sınav sonucunu otomatik garanti etmez.

Dikkat: Dua eden herkesin istediği maddi sonucu zorunlu olarak elde edeceğini ileri sürmek.

6. İbadet üzerine düşünme · 15 puan

Kurgu bir kişi düzenli ibadetin kendisine zamanını gözden geçirme ve davranışlarını sorgulama fırsatı verdiğini söylüyor.

Kişinin deneyiminden çıkarılabilecek iki sonucu yazınız. Bu deneyimi bütün insanlar için aynı ve zorunlu sonuç saymanın neden doğru olmadığını açıklayınız.

Örnek yanıt

İbadet, kişi için zamanını düzenleme ve durup düşünme fırsatı oluşturmuştur. Davranışlarını sorgulama, kişinin sorumluluk bilincini gözden geçirmesini sağlamıştır. Deneyimler farklılaşabilir; tek kişinin anlatımı herkesin aynı sonucu yaşadığını kanıtlamaz.

- İbadet, kişi için zamanını düzenleme ve durup düşünme fırsatı oluşturmuştur.
- Davranışlarını sorgulama, kişinin sorumluluk bilincini gözden geçirmesini sağlamıştır.
- Deneyimler farklılaşabilir; tek kişinin anlatımı herkesin aynı sonucu yaşadığını kanıtlamaz.

Dikkat: Verilen kurgu deneyimden öğrencinin kendi ibadet alışkanlığını açıklamasını istemek.

7. Rûm suresini kaynakla inceleme · 15 puan

Kaynak kartı—Diyanet Kur'an Yolu meali, Rûm 30/22: “dillerinizin ve renklerinizin farklı olmasıdır.” Aynı ayet bu farklılıkları Allah'ın yaratmasına ilişkin düşünme konusu olarak sunar.

Kartın kaynak ve ayet bilgisini belirtiniz. Mesajı kendi sözlerinizle özetleyip yorumunuzu doğrulamak için kullanacağınız bir temel kaynağı yazınız.

Örnek yanıt

Kaynak Diyanet Kur'an Yolu mealidir; ayet Rûm suresi 22. ayettir. İnsanların dil ve renk çeşitliliği, yaratılış üzerine düşünmeye yönelten bir özellik olarak sunulmaktadır. Ayetin tamamı güvenilir Kur'an meali ve açıklaması için Diyanet'in tefsiri gibi temel kaynaklardan incelenebilir.

- Kaynak Diyanet Kur'an Yolu mealidir; ayet Rûm suresi 22. ayettir.
- İnsanların dil ve renk çeşitliliği, yaratılış üzerine düşünmeye yönelten bir özellik olarak sunulmaktadır.
- Ayetin tamamı güvenilir Kur'an meali ve açıklaması için Diyanet'in tefsiri gibi temel kaynaklardan incelenebilir.

Dikkat: Sosyal medya görselindeki kaynaksız sözü doğrudan ayet kabul etmek.